
Én av fem har opplevd vold og trusler på jobb

AKTUELT I FORENINGEN

MATTIS DAHL ÅMOTSBAKKEN

mattis.dahl.amotsbakken@legeforeningen.no

Samfunnspolitisk avdeling

Arbeidstilsynet setter søkelyset på vold mot helsepersonell i ny kampanje.

VIKTIG KAMPANJE: Arbeidstilsynets kampanje er viktig både for legene og arbeidsgiver, mener Marit Hermansen. Foto: Arne Vatnøy

I helse- og sosialsektoren oppgir én av fem ansatte at de har opplevd vold og trusler på jobb. Det er flere enn dobbelt så mange sammenliknet med alle yrkesaktive. Derfor er denne sektoren målgruppen for Arbeidstilsynets nye kampanje om vold og trusler.

President Marit Hermansen mener kampanjen er viktig for å sikre bedre kontroll- og oppfølgingsrutiner for leger som er i faresonen for vold og trusler.

– Ofte er fellesnevneren for pasienter som utøver vold mot helsepersonell at de befinner seg i en vanskelig livssituasjon, og sliter både med rus og psykiske problemer. Vi har ingen nasjonale retningslinjer for hvordan man håndterer voldelige og truende situasjoner i ettertid. Derfor er denne kampanjen viktig, både for legene og arbeidsgivere. Det er avgjørende med gode rutiner som sørger for god oppfølging av legene som blir utsatt for vold eller truende situasjoner, sier legepresidenten.

Bevisstgjøre arbeidsgivere

Hermansen mener forebygging er vel så viktig for å trygge de ansatte i arbeidshverdagen.

– Forebyggingen må være tosidig. De ansatte må stille krav om opplæring i hvordan man håndterer truende situasjoner, samtidig som arbeidsgiverne må sørge for jevnlig risikovurderinger og adekvate tiltak for å forhindre at truende situasjoner oppstår, sier Hermansen.

Direktør i Arbeidstilsynet, Trude Vollheim, håper kampanjen vil gjøre arbeidsgivere sitt ansvar bevisst for å sikre bedre oppfølging og forebygging.

– Altfor mange i helse- og sosialsektoren har kjent frykt på jobb fordi de har opplevd en vold- eller trusselsituasjon. Vi håper kampanjen bidrar til å bevisstgjøre arbeidsgivere om ansvaret for å forebygge, og at flere arbeidstakere melder fra om situasjoner de opplever. Dette er viktig for at arbeidsgiver skal kunne forebygge og følge opp best mulig, sier Vollheim.

Legevakt og psykiatri mest utsatt i legegruppen

For legegruppen er de som jobber på legevakt og i psykiatrien mest utsatt for vold i arbeidshverdagen. Samtidig viser en norsk undersøkelse blant leger i alle spesialiteter og på alle nivåer i helsetjenesten, at leger ikke var mer utsatt for trusler om vold eller for fysisk vold i 2014 enn de var i 1993. Studien viser samme forekomst i andelen leger som har opplevd vold eller som har vært utsatt for minst én trussel.

Endringene fra 1993 til 2014 er særlig markant i psykiatrien. Legene her opplever å ha blitt truet i samme grad som før, men færre rapporterer at de er blitt utsatt for fysisk vold. Samme studie viser allikevel at leger er en utsatt gruppe: Halvparten er blitt truet med vold, og én av fire utsettes for fysisk vold.

Konsekvensene av å oppleve vold og trusler kan være alvorlige. I følge Arbeidstilsynet opplever mange psykiske plager som angst, depresjon eller søvnproblemer, i tillegg til fysiske skader. Redselen for å bli utsatt for vold og trusler kan være en belastning i seg selv. Vold og trusler kan få konsekvenser for arbeidsmiljøet i virksomheten og føre til mindre jobbensgjement, tap av kompetanse ved at folk slutter, samt høyere sykefravær.

Dårlige risikovurderinger

Regelverket ble skjerpet ved inngangen til 2017. Det ble endret ved å stille tydeligere krav til hvordan arbeidsgiver skal forebygge og følge opp vold og trusler slik at de ansatte får en tryggere arbeidshverdag. Allikevel finner Arbeidstilsynet manglende kartlegginger og risikovurderinger knyttet til vold og trusler. Tilsynet har i løpet av 2017 gjennomført omkring 263 kontroller i helse- og sosialsektoren med tema vold og trusler. Vollheim etterlyser tiltak som beskytter arbeidstakerne.

– Vi erfarer så langt at seks av ti virksomheter har for dårlige kartlegginger og risikovurderinger av når arbeidstaker kan oppleve vold og trusler, og de har heller ikke på bakgrunn av dette iverksatt nødvendige tiltak for å beskytte arbeidstakerne. En konkret risikofaktor er alenearbeid, og seks av ti mangler også risikovurderinger knyttet til arbeidstakere som jobber alene. I tillegg finner vi brudd på lovens krav om nødvendig opplæring i nær 40 prosent av tilsynene, forteller Vollheim.

Publisert: 19. februar 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.